

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Tomasz Przesławski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M. W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
I ACa 1470/22,

z udziałem Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 5 września 2024 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. I ACa 1470/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. I ACa 1470/22 w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt;**
- 3. przyznaje skarżącemu M. W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 30 grudnia 2020 r. do 5 września 2024 r.;**
- 4. nakazuje zwrot od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz skarżącego kwoty 200 (dwieście) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz M. W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z**

**odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia
pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia
Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do dnia
zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

M. W. (dalej: „skarżący”), działając przez pełnomocnika profesjonalnego, pismem datowanym na 13 maja 2024 r., wywiódł skargę na przewlekłość postępowania przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, sygn. I ACa 1470/22, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że postępowaniu prowadzonym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu pod sygn. akt I ACa 1470/22 wystąpiła przewlekłość postępowania;
2. zalecenie podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę czynności w postaci wyznaczenia rozprawy w terminie 3 miesięcy od rozpoznania skargi;
3. przyznanie od Skarbu Państwa skarżącemu 2000 złotych sumy pieniężnej;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że apelacja została złożona przez pozwanego 13 października 2022 r. Podkreślono, że 12 grudnia 2022 r. Sąd Apelacyjny podjął decyzję o doręczeniu apelacji pełnomocnikowi powoda i doręczył apelację. Pełnomocnik powoda złożył odpowiedź na apelację 28 grudnia 2022 r. Od tego czasu Sąd Apelacyjny w Poznaniu nie podjął żadnych czynności. Podkreślono ponadto, że „od strony faktycznej sprawa nie jest skomplikowana – dla jej rozpoznania wymagane jest zapoznanie się z pismami stron, umową i historią spłat, a także zeznaniami świadków i przesłuchaniem powoda. Od strony prawnej sprawa również nie jest skomplikowana. Zarówno obecnie jak i od początku postępowania większość istotnych dla sprawy kwestii jest wyjaśniona w orzecznictwie. Powód nie wnosił o zabezpieczenie roszczenia co do której to kwestii istnieją drobne rozbieżności orzecznicze, a pozwany

nie wnosi ani o zwrot kapitału ani o tzw. wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Apelacja pozwanego nie podnosi zarzutów jakie nie występują w podobnych sprawach. Sprawa ma charakter typowy i jest jedną z bardzo wielu podobnych rozpatrywanych przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu”.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w piśmie datowanym na 7 czerwca 2024 r. sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy. Podkreślono, że sędziowie orzekający w I Wydziale Cywilnym i Własności Intelektualnej Sądu Apelacyjnego w Poznaniu są bardzo obciążeni pracą, wskazując przy tym na nieobsadzone 6 stanowisk sędziowskich. Prezes Sądu Apelacyjnego podkreślił także, że od kilku lat ma miejsce gwałtowny wzrost wpływu spraw apelacyjnych, w szczególności spraw dotyczących kredytów frankowych. W piśmie wskazano, że „mając na względzie wielkość referatu sędziego sprawozdawcy można przewidzieć, że zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy w sprawie I ACa 1470/22 może zostać wydane w IV kwartale 2024 roku, na termin na przełomie 2024/2025 roku”. Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu podkreślił, że skarżący nie złożył wniosku o rozpoznanie sprawy poza kolejnością wpływu, a w skardze na przewlekłość postępowania nie zostały podniesione żadne szczególne okoliczności, które uzasadniłyby wyznaczenie terminu rozprawy poza kolejnością wpływu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona przez M. W. zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 ze zm., dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych

i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy wziąć pod łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie przyjmuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu polegającej na niewyznaczeniu rozprawy, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Należy jednak wyraźnie podkreślić, że do przewlekłości nie dochodzi automatycznie po upływie dwunastomiesięcznego okresu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2023 r., I NSP 82/23). Przewlekłość postępowania nie ocenia się bowiem w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Konieczne jest każdorazowe uwzględnienie wszystkich przesłanek, o których stanowi art. 2 ust. 2 u.s.p.p., w tym także poza aktywnością sądu, także aktywności stron, w szczególności strony występującej ze skargą na przewlekłość postępowania.

Dokonana na potrzeby niniejszego postępowania analiza akt sprawy I ACa 1470/22 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu pozwala odtworzyć przebieg podejmowanych przez sąd czynności procesowych.

Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 20 października 2022 r. (data prezentaty, k. 475).

W dniu 25 października 2022 r. wylosowany został sędzia referent (k. 481).

Zarządzeniem z 4 grudnia 2022 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi powoda (k. 483).

28 grudnia pełnomocnik powoda wywiódł odpowiedź na apelację pozwanego (data stempla pocztowego, k. 489 *verte*).

Zarządzeniem z 4 stycznia 2023 r. skierowano sprawę na rozprawę (k. 490).

5 września 2023 r. pozwany skierował do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu pismo procesowe – zarzut zatrzymania (data stempla pocztowego, k. 504 *verte*).

Analiza akt postępowania Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dokonana przez pryzmat art. 2 ust. 2 u.s.p.p. pozwala na stwierdzenie, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania. Wskazać bowiem należy, że aktywność Sądu Apelacyjnego w Poznaniu ograniczyła się wyłącznie do przekazania odpisu apelacji pełnomocnikowi powoda i wydania zarządzenia o skierowaniu sprawy na rozprawę. Nie można jednak pominąć tego, że termin rozprawy w analizowanej sprawie nie został wyznaczony. Strony postępowania pozostają zatem w niepewności prawnej co do prawomocnego rozstrzygnięcia ich sprawy. Od wpływu akt sprawy do Sądu Apelacyjnego do wywiedzenia skargi na przewlekłość minęło ponad 18 miesięcy.

Wskazać należy, że art. 45 Konstytucji RP wyraźnie wskazuje, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 30 października 2006 r., sygn. S 3/06, stwierdził, że adresatem konstytucyjnego nakazu rozpatrzenia sprawy w rozsądnym czasie są przede wszystkim same sądy. W świetle tego, nie można wymagać – w kontekście oceny przewlekłości postępowania – aby strona domagała się od sądu szybszego rozpoznania sprawy. Jest to jej uprawnienie, jednak zaniechanie w tym zakresie, z uwagi na brzmienie konstytucyjnych gwarancji prawa do sądu, nie może rodzić negatywnych konsekwencji dla skarżącego.

W realiach niniejszej sprawy, odnosząc się do stanowiska wyrażonego przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, należy także zaznaczyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw

(zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20). Należy przy tym także zaznaczyć, że już w postanowieniu z dnia 21 marca 2006 r. Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p. stwierdził, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. I ACa 1470/22 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p., na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Z uwagi na stwierdzoną przewlekłość postępowania, a zarazem brak wyznaczenia terminu rozprawy, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 3 u.s.p.p., zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie I ACa 1470/22 w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt.

Na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p. Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę 2000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej. Kwota ta odpowiada wysokości żądanej przez skarżącego. W ocenie Sądu Najwyższego rekompensuje skarżącemu zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu.

Na podstawie art. 17 ust. 3 u.s.p.p. zwrócono skarżącemu 200 złotych tytułem uiszczonej opłaty od skargi.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych
(tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935).

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

[SOP]

[a.ł]